

24. aggusti 2018

UKA 2018/139

Inatsisartut Suleriaasianni § 33 naapertorlugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut imaattoq matumuuna saqqummiuppara:

Kalaallit Nunaanni sumiiffinni amerlasuuni unammilleqatigiinneq amingarsinnaasartoq ataqqillugu piffissap ilaani biilnik misissuisarnissamut siunnersuusiortussanik suleqatigiisitamik suligasuartussanik ataatsimoorluni pilersitsinissaq kissaatigalugu danskit Transportministereqarfiannut saaffiginneqqullugit Naalakkersuisut peqquneqarnissaanik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Steen Lyngø, Demokraatit)

Tamatta isumaqatigiissutigisinnaagunarparput biilit ingerlatsisumut, ilaasunut aamma avatangisinut ulorianartorsiortitsisinnaammata. Taamaattumik malittarisassaqqarpoq tamanut isumannaallisaanissaq qaffassarniarlugu.

Sukkanerpaaffissanut malittarisassaqqarpoq aamma qiterutaasaqarnissamut. Arlaannattaluunniit tamakku apeqqusersorneq ajorunarpaat.

Demokraatini isumaqarpugut aamma pingaaruteqarluinnartoq biilit atortuisa pingaarnerit ajoquteqannginnissaat. Pingaaruteqarpoq aquutip atorsinnaanissaa, sangoriataapallassinnaanissaq pillugu aamma pingaaruteqarpoq bremsit ajoquteqanngilluinnarnissaat, aquttup allanik ajoqusiisinaanera pinngitsoortikkumallugu.

Tamakkut aamma allat akuttunngitsumik misissorneqarsinnaasariaqarput aamma taamaattumik pingaaruteqarpoq nunatsinni biilit tamarnik akuttunngitsumik misissorneqartarnissaat.

Biilit misissorneqartarnissaat naalagaaffiup akisussaaffigaa tamannali pisimannigilaq 1999-mili! 2012-mi Kalaallit Nunaanni biilnik misissuisarnissaq pillugu inatsisissatut siunnersuusiortoqqarpoq Trafikstyrelsen tusarniaassutigisaanik 2013-mi januaari tikillugu. Tusarniaanermut atatillugu akissutit tiguneqartut tunngavigalugit suliaq unitsikkallarneqarnikuuvoq, allamik aaqqiissuteqarnissaq pisariaqartinneqarmat.

§ 37 naapertorlugu apeqqummut 61/2014-mut akissummi imatut allassimasoqqarpoq:

”Suliassat annersaraat nassaarissallugu aningaasalersueriaaseq Landskarsimut artukkiinngitsoq kiisalu pikkorissunik arlaannaannulluunniit attuumassuteqanngitsunik biilnik misissuisartussanik pissarsinissaq: Nunami sumiiffinni amerlasuuni taamaallaat automekanikereqarpoq. Taamaasilluni automekanikerip sulliviani misissuisoqarsinnaanniglaq kingornalu alla mekanikeri

iluarsaassitillugu.”¹

Biilit misissorneqartarnissaannut pisariaqartitsineq 2014-mut naleqqiullugu minnerulernikuunngilaq - allaat anneruvoq.

2017-mi decemberimi danskit transportministeriat Folketingip Grønlandsudvalgianut imatut allappoq:

”Oktoberimi 2016-mili Kommuninut, Nunaqarfinnut Isorliunerusunut, Angallannermut Ineqarnermullu Naalakkersuisoqarfik arlaleriarlugu ataatsimeeqatigineqarpoq - ministerit ataatsimeeqatigiittarlutik aamma sullissisut.

Kingullermik 2017-mi novemberip qaammataani Færdselsstyrelsimi atorfilik kalaallit nunaanni naalakkersuisoqarfimmu tikeraarpoq oqaloqatigiissutigiarlorlugu piffissap aalajangersimasup ingerlareernerata kingorna kalaallit nunaanni biilit misissorneqartalersinnaanersut. Ataatsimiinnermi kalaallit atorfillit ilaatigut ilisimatinneqarput Danmarkimi piffissap aalajangersimasup ingerlareernerata kingorna qanoq misissuinerit ingerlanneqartarnersut.

Kalaallit Nunaannili ingerlasussanik piareersaanerup aqutsinerullu imaannaangissinnaasup periutsimik kalaallit nunaanni pissutsinut tulluurtumik nassaarnissaq ajornakusoortippaa. Kommuninut, Nunaqarfinnut Isorliunerusunut, Angallannermut Ineqarnermullu Naalakkersuisoqarfik danskit periusaat isumassarsiorfigeriarlugu periutsimik kalaallit nunaanni ingerlasussanik piareersaasarnermut aqutsinermullu tulluurtumik nassaarniarnissani misilinniarppaa aamma Kalaallit Nunaanni isumaqatigiissutigineqarsinnaasumik.

Kalaallit Nunaanni naalakkersuisoqarfik nalunaarfiginikuuarput biiliniq misissuisarnissamut periutsimik Kalaallit Nunaanni isumaqatigiissutigineqartumik nassaareerpata ikiorumaarlutigit ilusilersuilerpata aamma inatsisissatut siunnersuummik saqqummiussilerpata.”²

Sinaakkutit pitsaanerpaat pilersinneqassappata pinngitsoorneqarsinnaanngilaq Kalaallit Nunaanni najugaqariaatsip eqqarsaatigineqarnissaa pissutigalugu Kalaallit Nunaanni sumiiffiit amerlanersaanni biiliniq misissuisarneq eqqarsaatigalugu unammilleqatigiittoqanngimmat. Tassa imaappoq suliaq namminersortunngorsaanerqarsinnaanngilaq tunniunneqaannarlunilu suliarinnissinnaasunut sumiiffinni unammillerfiunngitsuni.

Piffissap aalajangersimasup ingerlareernerata kingorna biiliniq misissuisarneq pitsaanerpaamik sinaakkusersorneqassappat tamanna pisariaqassaaq Namminersorlutik Oqartussat ataanni pisumi tigussaasumi pineqartumi pisortat kisimik sinaakkutissanik assigiiartunik aamma naligiinnik pilersitsisinnaammata Kalaallit Nunaat tamakkerlugu biiliniq misissuisarneq ingerlanniarlugu.

¹ http://inatsisartut.gl/documents/para3637/2014/svar/061_bilsyn_anda_akissut.pdf

² <https://www.ft.dk/samling/20171/almdel/gru/spm/32/svar/1455021/1839024.pdf>

Periarfissaq suleqatigiisitanngorumaartussanut ilanngutillaqqunartoq tassaavoq akisussaaffimmik tunniussisinnaanissaq teknikkimut ilinniarfimmut KTI Saviniilerinermik Ilinniarfiup ataani, taamaasilluni oqartussaaffik taanna misissuiartorluni angalasarsinnaaniassammat innuttaasut tamaasa assigiinnik atugaqartillugit.

Qilanaarpunga Naalackersuisut partiillu allat oqaaseqaatiminnik saqqummiussinissaannut.

Aningaasarsiornikkut allaffissornikkullu pisortanut kingunissai.

Inatsisissamut siunnersuusiorneq allaffissornikkut aningaasartuutitaqassaaq. Naatsorsuutigingilarali ilinniagartuup ukioq sinnerlugu sulinerminut atorumaaraa. Minnerunngitsumik danskit Transportministereqarfiata Grønlandsudvalgimut akissummini neriorsuereermat ikiuukkumaarluni.

Aningaasarsiornikkut allaffissornikkullu namminersorlutik inuutissarsiutunut kingunissai.

Siunnersuut suliffeqarfiit angallataasa motorillit misissornissaannut aningaasartuuteqarnermik nassataqassaaq. Biilnik aaqqissuisarfiit namminersortut kaaviiartitaat alliumaartoq naatsorsuutigisariaqarparput, biilit arlallit inatsisini piumasaqaataasut naapertorlugit iluarsaanneqartariaqassammata.

Aningaasatigut allaffissornikkullu innuttaasunut kingunissai.

Biilnik piginnittut/atuisut biilitik ukiup ingerlanerani piffissami aalajangersimasumi misissortikkiartortassavaat aamma tassunga atatillugu akiligassinneqartarnissartik naatsorsuutigisariaqassavaat. Taamaattumik naatsorsuutigisariaqarpoq piffissap aalajangersimasup ingerlareernerata kingorna biilnik misissuisarneq iluarsaassinernut aningaasartuuteqartitsisarnissaa kiisalu ajornerpaamik kingunerisinnaallugu biilit aserorternerannut aningaasartuuteqarsinnaanissaq. Aqqusaagassat pineqartut marluk kingunerisinnaavaat biilnut nutaanut/atornikunik pisinermut aningaasartuuteqarsinnaanissaq.